

Sággy Marianne-t, a Közép-európai Egyetem Középkortudományi Tanszéke és az ELTE Közép- és Kora Újkori Egyetemes Történeti Tanszéke oktatóját, a Magyar Hagiográfiai Társaság elnökét fiatalon, 57 éves korában ragadta el a súlyos betegség.

34 évvel ezelőtt ismerkedtünk meg, végzős diák volt, amikor 1984-ben elkezdtem tanítani az ELTE Bölcsészettudományi Kar Középkori Egyetemes Történeti Tanszékén. Már akkor rácsodálkoztam magabiztos ítéletére, temperamentumára, kritikai érzékére, önállóságára. Hamar kiderült, hogy szenvedélye – a középkor szeretetén túl – a francia kultúra iránti rajongás, ebben mindketten osztoztunk. Nem csupán közös tanárainktól, H. Balázs Évától és Sz. Jónás Ilonától kapta ezt örökbé, hanem további szerencsés lehetőségei voltak arra, hogy már fiatalon hosszabb időt tölthessen Franciaországban. Egyetemistaként több hónapon át Poitiers-ben kutatott a Centre d'Études Supérieures de Civilisation Médiévale ösztöndíjasaként. Díjnyertes diákkori dolgozata, szakdolgozata, bölcsészdoktori disszertációja a francia késő középkor két politikai írójáról szólt.

Miután végzett, tudományos továbbképzési ösztöndíjasként tanítani kezdett az ELTE Középkori Egyetemes Történeti Tanszékén, majd további külföldi tanulmányokba kezdett: 1986–87-ben a Soros Alapítvány ösztöndíjasaként egy évet tanult és kutatott Oxfordban, 1989-ben pedig PhD-ösztöndíjjal a Princeton Egyetemen kezdte meg doktori tanulmányait. Itt találkozott az amerikai történettudomány két kiemelkedő képviselőjével, Natalie Zemon Davisszal és Peter Brownnal. Az utóbbi tanítványaként érdeklődése a késő antikvitás felé fordult, e témakörből készítette a IV. századi római mártírkultuszról szóló értekezését, amelyet 1998-ban védett meg.

1993-ban tagja lett a CEU Medieval Studies akkor alakult tanszékének, és ez lett fő munkahelye az elkövetkező negyedszázadban, miközben továbbra is tanított az ELTE-n. A CEU a kilencvenes évek meghatározó élménye volt: kitágult körülöttünk a világ, minden egyetemi szeminárium egy kis nemzetközi workshopra hasonlított, világhírűességek jöttek előadni, sorra szerveztük a kisebb-nagyobb konferenciákat – Sággy Marianne aktív résztvevője volt mindennek. A CEU-n szerzett tapasztalataira támaszkodva 1989-ben egy ki-

Sággy Marianne

(1961–2018)

tűnő tervvel megpályázta és elnyerte a párizsi Magyar Intézet tudományos tükári pozícióját, és öt éven át nagy odaadással bonyolította a francia–magyar tudományos és kulturális együttműködést, nem feledkezve meg arról sem, hogy ebben két egyeteme, a CEU és az ELTE, valamint választott szakterülete, a középkortudomány is megkapja méltó helyét. Párizs után pedig visszatért Budapestre, és tapasztalatban, kapcsolatokban, tudásban gyarapodva folytatta az egyetemi oktatást.

Sággy Marianne tudományos munkássága a késő antik szentkultusz és általában a középkori vallás- és kultúrtörténet területére terjedt ki. Nemzetközileg elismert szakértőként számos konferencián tartott előadást, ő maga is rendezett nagyszabású tudományos összejöveteleket, több mint hatvan tanulmánya jelent meg folyóiratokban, tanulmánykötetekben, s ezekről nemcsak az mondható el, hogy alapos kutatómunkán alapulnak, hanem az is, hogy igyekezett jó stílusban, élvezetes olvasmányként tálalni a történeti problémák újszerű megközelítését – erről

a *Rubiconba* írt cikkei is tanúskodnak. Három monográfiája: *Versek és vértanúk: a római mártírkultusz Damasus pápa korában* (2003), *Isten barátai. Szent és szentéletrajz a késő antikvitásban* (2005), valamint a halála előtt néhány nappal megjelent *Szent Márton, Krisztus katonája* (2018). Két jelentős angol nyelvű, általa szerkesztett tanulmánykötet foglalkozik a késő antik Róma pogány és keresztény világával (*Pagans and Christians in Late Antique Rome* – 2016 és 2017). Több általa szerkesztett kötet még megjelenés előtt áll, például egy konferenciaanyag a középkori francia irodalom gyöngyszeméről, a *Rózsaregényről* vagy egy Isztambulban idén rendezett konferencia tanulmányai Szent Piroskáról, Szent László lányáról és a Pantokratőr-kolostorról – betegsége miatt már nem tudott részt venni az általa szervezett konferencián. Beteggyógyában maradék energiájával az utolsó pillanatig próbálta elrendezni félbemaradt munkáit, eleget tenni kötelezettségeinek.

Saját kutatásai mellett Sággy Marianne igen sokat foglalkozott a nemzetközi hagiográfiai és patrisztikai kutatás legújabb eredményeinek, magyarországi és hazai kutatók műveinek külföldi megjelentetésével, népszerűsítésével. Lefordította magyarra mestere, Peter Brown két könyvét (*A szentkultusz; Szent Ágoston élete*), Robert Markus monográfiáját Nagy Szent Gergelyről, Pierre Riché könyvét a kora középkori Nyugat iskoláiról, valamint több fontos középkori szentlegendát és forrásszöveget. Részt vett az *Annual of the Department of Medieval Studies* és a *Hungarian Historical Review* szerkesztésében. 2001 óta aktívan bekapcsolódott a Magyar Patrisztikai Társaság munkájába. 2016-ban megalapította a Magyar Hagiográfiai Társaságot. Ez a társaság a hasonló témával foglalkozó olasz és horvát tudományos társaságokkal együttműködve 2017 szeptemberében a római Magyar Akadémián nagyszabású nemzetközi konferenciát szervezett Róma szentjeiről.

Halála nagy veszteség a magyar középkorkutatásnak. De mindez eltörpül az emberi veszteség mellett: baráti nyíltságára, segítőkészségére, személyes hangvételére, kitörő vidámságára, ironikus megjegyzéseire, szenvedélyes vitakedvére, különleges lényére emlékezni fognak barátai, kollégái, tanítványai.

KLANICZAY GÁBOR